

Twój biznes

2/2022(13)

Magazyn PARP

Fundusze Europejskie w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości

FUNDUSZE NORWESKIE
WSPIERAJĄ
ZIELONĄ TRANSFORMACJĘ

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

1

Drogi Przedsiębiorco,

zielona gospodarka to dziś priorytet nie tylko dla Europy, ale całego świata. Zmiana klimatu i degradacja środowiska stanowią dla nas zagrożenie. Aby sprostać temu wyzwaniu, powstał Europejski Zielony Ład. Ma on pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę, a także wesprzeć unijne kraje w wyjściu z pandemii COVID-19. Wojna w Ukrainie i stosowany przez Rosję wobec europejskich demokracji szantaż paliwowy tylko skłaniają Europę do przyspieszenia transformacji.

Europejski Zielony Ład jest finansowany ze środków stanowiących jedną trzecią kwoty 1,8 bln euro przeznaczonej na inwestycje w ramach planu odbudowy Next Generation EU oraz ze środków pochodzących z siedmioletniego budżetu UE. Już teraz Agencja pracuje nad instrumentami wsparcia dla firm i samorządów, wpisującymi się w tę politykę Unii Europejskiej. Mówi o tym w naszej rozmowie Dariusz Budrowski, prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Małe i średnie przedsiębiorstwa już od dawna inwestują w zielone projekty. Pokazuje to choćby rekordowe zainteresowanie programem „Rozwój przedsiębiorczości i innowacje” finansowanym z Funduszy Norweskich. W ostatnio przeprowadzonym dodatkowym naborze do konkursu „Innowacje w obszarze wód śródlądowych lub morskich – Blue Growth” wpłynęło 136 wniosków o udzielenie wsparcia na łączną kwotę wielokrotnie przekraczającą dostępny budżet. W tym wydaniu piszemy też o efektach konkursu na małe granty dla przedsiębiorczych kobiet, które postawiły na zielone inwestycje.

Zapraszamy do lektury,

Zespół redakcyjny PARP

SPIS TREŚCI

- Kalendarium naborów [02](#)

POROZMAWIAJMY O...

- PARP w centrum ekosystemu wsparcia MŚP – rozmowa z Dariuszem Budrowskim, prezesem Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości [03](#)

TRENDY

- Zielona szansa dla gospodarki [06](#)
- Przedsiębiorcze kobiety [09](#)
- Kierunek: cyberbezpieczeństwo [13](#)

FUNDUSZE EUROPEJSKIE ZMIENIAJĄ POLSKĘ

- Elewacje z klasą [15](#)
- Okna zatrzymujące hałas [17](#)

KONKURSY

- Bony na cyfryzację – podsumowanie [19](#)
- Dostępne zamówienia publiczne [20](#)
- Internacjonalizacja MŚP [20](#)
- System Wczesnego Ostrzegania (SWO) [21](#)
- Nowy start [21](#)
- Granty na eurogranty [21](#)

PARP
Grupa PFR

Polska Agencja Rozwoju
Przedsiębiorczości

ul. Pańska 81/83,
00-834 Warszawa
t: +48 22 432 80 80,
f: +48 22 432 86 20
e: biuro@parp.gov.pl
www.parp.gov.pl

2

Nabory wniosków w roku 2022 (maj – lipiec)

Poland Prize

nabór do 30 czerwca 2022 r.

Akademia Menadżera MŚP – oferta dla przedsiębiorców

nabór do 31 maja 2022 r.

Kompetencje dla sektorów 2 – oferta dla przedsiębiorców

nabór do 30 czerwca 2022 r.

Projekt „PZP – drzwi otwarte dla MŚP”

nabór do 31 lipca 2022 r.

Kompetencje dla budownictwa

nabór do 30 maja 2022 r.

Rozwój start-upów w Polsce Wschodniej

nabór do 19 maja 2022 r.

Platforma startowa: Wschodni Akcelerator Biznesu

nabór do 14 czerwca 2022 r.

Internacjonalizacja MŚP

nabór do 29 czerwca 2022 r.

Platforma startowa: Unicorn Hub

nabór do 31 lipca 2022 r.

PARP

W CENTRUM EKOSYSTEMU WSPARCIA MŚP

Agencja koncentruje się teraz na przygotowaniu wybranych instrumentów wsparcia do nowych programów operacyjnych – mówi **DARIUSZ BUDROWSKI**, prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Przypomnijmy, jaką rolę PARP odgrywa w polskim ekosystemie wsparcia MŚP.

PARP jest agencją rządową, powołaną w 2000 r. w celu wspierania mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Agencja jest jedną z instytucji rozwoju Grupy PFR – grupy instytucji finansowych i doradczych dla przedsiębiorców, samorządów i osób prywatnych inwestujących w zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy kraju.

Realizujemy programy rozwoju gospodarki wspierające działalność innowacyjną i badawczą, rozwój regionalny, wzrost eksportu, rozwój zasobów ludzkich oraz wykorzystywanie nowych technologii w działalności gospodarczej. Uczestniczymy w realizacji trzech programów operacyjnych na lata 2014-2020 (POIR, POPW, POWER)

oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021. PARP jest Instytucją Pośredniczącą we wdrażaniu działań dla przedsiębiorców, ośrodków innowacji tworzących platformy start-upowe czy jednostek samorządu terytorialnego. Angażuje się w realizację krajowych i międzynarodowych przedsięwzięć, finansowanych ze środków funduszy strukturalnych, budżetu państwa oraz programów wieloletnich Komisji Europejskiej. Od początku stara się być blisko firm, zwłaszcza tych z sektora MŚP.

Agencja ma unikatowe doświadczenie nie tylko w przekazywaniu pomocy przedsiębiorcom. Istotną część aktywności PARP stanowi działalność badawcza i ewaluacyjna, której efektem jest przygotowanie wniosków i rekomendacji dla polityki sprzyjającej trwałemu i zrównoważonemu rozwojowi

polskiej gospodarki. Co roku wydajemy np. raport o stanie sektora MŚP czy cykliczne branżowe raporty Bilansu Kapitału Ludzkiego.

We współpracy z partnerami prowadzimy również monitoring i ewaluację strategii inteligentnych specjalizacji w Polsce, infobrokering rynku pracy oraz tworzymy „Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów – inno_LAB”. Głównym zadaniem inno_LAB jest tworzenie i testowanie narzędzi wspierania innowacyjności.

Kończy się realizacja programów z unijnej perspektywy finansowej na lata 2014-2020. Jakie zadania będzie realizowała PARP w nowej perspektywie (2021-2027)?

Agencja koncentruje się teraz na przygotowaniu wybranych instrumentów wsparcia do trzech programów operacyjnych: Fundusze Europejskie na rzecz Nowoczesnej Gospodarki (FENG), Fundusze Europejskie na rzecz Rozwoju Społecznego (FERS) oraz Fundusze Europejskie na rzecz Polski Wschodniej (FEPW).

Celami programu FENG, który zastąpi dotychczasowy POIR, jest m.in. zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji, wzrost konkurencyjności MŚP czy transformacja gospodarki w kierunku przemysłu 4.0 oraz zielonych technologii.

Program FERS ma na celu m.in. kształcenie kadr dla gospodarki, wsparcie realizacji polityki społecznej w obszarach integracji społecznej, usług społecznych i ekonomii społecznej, poprawę sytuacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami czy podniesienie dostępności do usług publicznych.

Program FEPW jest z kolei nakierowany na wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, podniesienie jakości życia

mieszkańców miast Polski Wschodniej w dobie zmian klimatu, rozwój transportu, a także wzrost wykorzystania potencjału turystyki i uzdrowisk w makroregionie. Nowością jest to, że w obecnej perspektywie FEPW obejmie (oprócz pięciu województw dotychczas korzystających z Programu Polska Wschodnia) również część Mazowsza – bez Warszawy i przyległych powiatów.

PARP opracowuje także trzy instrumenty wsparcia przedsiębiorstw finansowane z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, który stanowi uzupełnienie interwencji w ramach polityki spójności.

Czy może Pan przybliżyć niektóre szczegóły oferty, jaką Agencja będzie miała dla małych i średnich przedsiębiorstw np. w ramach FENG?

Wsparcie będziemy kierować przede wszystkim do przedsiębiorstw z sektora MŚP, których w największym stopniu dotyczą bariery działalności B+R i innowacyjnej. PARP będzie udzielała dofinansowania MŚP na realizację kompleksowych projektów o charakterze badawczo-rozwojowym lub wdrożeniowym, które w zależności od preferencji wnioskodawcy będą uzupełniane o dodatkowe moduły z zakresu: zakupu infrastruktury badawczo-rozwojowej, digitalizacji, gospodarki obiegu zamkniętego czy umiędzynarodowienia działalności. Planujemy nowatorskie podejście do projektów przedsiębiorstw, które będą mogły w elastyczny sposób zaprojektować swoje potrzeby w ramach wspomnianego wachlarza modułów tematycznych.

Głównymi odbiorcami wsparcia, którego będzie udzielać Agencja, są MŚP oraz konsorcja z udziałem firm, organizacji pozarządowych lub innych podmiotów, np. organizacji badawczych. W przypadku realizacji projektów przez

konsorcja obligatoryjnym warunkiem jest to, aby jego liderem było przedsiębiorstwo.

Nadal będziemy wspierać innowatorów. Na przykład w priorytecie 2. FENG oferowane będą działania na rzecz start-upów na różnych etapach rozwoju: od wsparcia indywidualnych pomysłodawców, przez start-upy pracujące nad pierwszym produktem, po firmy typu scale-up, które przeszły już walidację rynkową i budują swój potencjał na szerszą skalę.

W większym stopniu niż w mijającej perspektywie oferowane będą instrumenty dla klastrów oraz instytucji otoczenia biznesu, w tym sieci European Digital Innovation Hubs (EDIH). EDIH-y będą pomagać firmom w transformacji cyfrowej. Będą też środki na internacjonalizację oraz uczestnictwo w programach Unii Europejskiej zarządzanych przez Komisję Europejską.

Europejski Zielony Ład to nowa strategia UE, w którą wpisuje się m.in. wspomniana koncepcja gospodarki obiegu zamkniętego (GOZ). Jak PARP się przygotowuje do „uzieleniania firm”?

W 2021 r. Agencja otworzyła Biuro Regionalne w Poznaniu ze specjalizacją w obszarze gospodarki obiegu zamkniętego. Prowadzi ono badania i analizy, a także działania informacyjne i promocyjne związane z koncepcją gospodarki obiegu zamkniętego. Jednocześnie w celu aktywnego przygotowania się do kolejnej perspektywy finansowej UE, w drugiej połowie 2020 r. PARP przeprowadziła badanie oraz opublikowała raport pt. „Ocena zapotrzebowania na wsparcie przedsiębiorstw w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym”.

W każdym z programów nowej perspektywy projektowane są instrumenty wspierające przedsiębiorców w realizacji działań z zakresu

GOZ. Wsparcie przedsiębiorców w rozwijaniu i wdrażaniu zielonych technologii jest również przewidywane w ramach Krajowego Planu Odbudowy.

Na co firmy mogą liczyć, zanim zostaną uruchomione programy z nowej perspektywy?

W 2022 r. Agencja prowadzi ostatnie nabory z perspektywy finansowej 2014-2020. Start-upy z udziałem zagranicznych pomysłodawców mogą zgłaszać się do programu Poland Prize (realizowany w ramach POIR). Nabór wniosków trwa do 30 czerwca 2022 r. Już 19 maja kończy się przyjmowanie wniosków o dofinansowanie start-upów z Polski Wschodniej, kończą się programy inkubacji platform startowych.

Do 11 sierpnia tego roku przedłużyliśmy przyjmowanie wniosków w konkursie Granty na Eurogranty POIR. MŚP mogą przeznaczyć wsparcie na sfinansowanie usług doradczych, opracowanie studium wykonalności oraz na przygotowanie projektu planowanego do realizacji w ramach jednego z programów Unii Europejskiej, takich jak Kreatywna Europa, LIFE, Horyzont Europa czy Single Market Programme. Ten instrument będzie kontynuowany w ramach FENG.

Wkrótce ogłosimy nabór na „Robogrant”. Pomoc będzie przeznaczona na rozwój firm produkcyjnych z branży meblarskiej, które planują realizację projektów z zakresu robotyzacji.

Cały czas zapraszamy także do korzystania z oferty Bazy Usług Rozwojowych, Akademii PARP czy sieci Enterprise Europe Network, która rozpoczęła realizację projektu skierowanego do przedsiębiorców dotkniętych konfliktem w Ukrainie (specjalna platforma kooperacyjna na rzecz łańcuchów dostaw).

Rozmawiał Jerzy Gontarz ■

ZIELONA SZANSA DLA GOSPODARKI

Europejski Zielony Ład to wdrażana od trzech lat strategia klimatyczna Unii Europejskiej. Zakłada głębokie zmiany gospodarcze mające na celu osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r.

Zapobieganie zmianom klimatycznym jest jednym z najważniejszych wyzwań naszych czasów. Fakty mówią same za siebie: w Europie lato 2021 r. było najgorętszym w historii pomiarów, ze średnią temperaturą o niemal 1°C powyżej średniej z lat 1991-2020. Cały ubiegły rok znalazł się pod tym względem na piątym miejscu, po 2016, 2020, 2019 i 2017. Anomalia temperatury (odchylenie od średniej wieloletniej) wyniosła 0,28°C względem średniej z lat 1991-2020 oraz 1,1-1,2°C względem czasów przedprzemysłowych (1850-1900).

Pilny cel

Skutki globalnego ocieplenia są bezsporne. Coraz częściej występują susze, burze i inne ekstremalne zjawiska pogodowe. Gdzie leży granica, której nie możemy przekroczyć? Spośród wielu badań najczęściej cytowane są raporty Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC). Utworzony w 1988 r. przez Światową Organizację Meteorologiczną (WMO) i Program Narodów Zjednoczonych

ds. Ochrony Środowiska zespół regularnie publikuje oceny naukowych przyczyn zmiany klimatu, jej skutków i przyszłych zagrożeń, a także opcji adaptacji i łagodzenia. Przełomowy raport z 2018 r. jednoznacznie wskazuje granicę bezpiecznego wzrostu średniej globalnej temperatury na poziomie poniżej 1,5°C. Przekroczenie tego progu grozi nieodwracalnymi zmianami i konsekwencjami szkodliwymi dla społeczeństw i ekosystemów. Tak więc ustanowienie nieprzekraczalnej granicy na poziomie 1,5°C jest konieczne, aby powstrzymać skutki zmian klimatu zagrażające ludziom i ekosystemom. Niedopuszczenie do przekroczenia tego poziomu jest możliwe pod warunkiem radykalnej redukcji emisji CO₂ i odbudowy naturalnych ekosystemów.

Ile mamy na to czasu? Autorzy raportu nie mają wątpliwości – globalne emisje CO₂ muszą spaść do zera do roku 2050. To najważniejszy cel Europejskiego Zielonego Ładu, kompleksowej strategii klimatycznej Unii Europejskiej. Najbliższą cezurą skuteczności

będzie rok 2030 r., do którego – zgodnie z założeniami – emisja ma zmaleć o 55% w porównaniu z poziomem z 1990 r.

Pakiet klimatyczny

Ogłoszony w grudniu 2019 r. Europejski Zielony Ład obejmuje szereg działań mających na celu przekształcenie Europy w nowoczesną i konkurencyjną gospodarkę, oszczędnie korzystającą z zasobów, którymi dysponuje. Pokazuje, że redukcja emisji gazów cieplarnianych wcale nie musi wiązać się z kryzysem, rosnącym bezrobociem itp., lecz poprzez zmianę świadomości i konsekwentną realizację tego planu możemy cieszyć się wzrostem gospodarczym, a przy tym oddychać czystym powietrzem i nie obawiać się tak bardzo jak dzisiaj tragicznych skutków anomalii pogodowych.

Osiągnięcie tego celu wymaga podejścia całościowego, w którym możemy wyodrębnić kilka strategicznych obszarów.

Do najważniejszych zalicza się:

znaczne poprawienie efektywności energetycznej poprzez m.in. budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby

maksymalizację wykorzystania odnawialnych źródeł energii i produkcję czystej, przystępnej cenowo oraz bezpiecznej energii

gospodarkę o obiegu zamkniętym, czyli zmniejszenie ilości materiałów wprowadzanych dzięki ponownemu użyciu i recyklingowi

przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność, pod którą kryje się połączenie niskoemisyjnej, zdecentralizowanej i cyfrowej energetyki, wydajniejszych i bardziej ekologicznych

baterii, wysokowydajnych elektrycznych mechanizmów napędowych, łączności i pojazdów autonomicznych

ochronę i odbudowę ekosystemów i bioróżnorodności.

Zmiany dotyczą wszystkich firm

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej sprawia, że Europejski Zielony Ład będzie dotyczył wszystkich polskich przedsiębiorców. To, czy stanie się zagrożeniem czy szansą na uzyskanie przewagi, zależy od działań, które zostaną podjęte, i celów, które wyznaczą sobie firmy. Kluczem do sukcesu jest wzrost świadomości w zakresie zmian klimatycznych i potencjalnych skutków katastrofy klimatycznej. Tylko świadomy przedsiębiorca może skutecznie działać. Zapowiadane zmiany związane z wprowadzaniem Europejskiego Zielonego Ładu mogą stać się ogromną szansą na jakościowy i technologiczny skok dla inteligentnie prowadzonej firmy.

Na liście działań każdego świadomego przedsiębiorcy powinny pojawić się projekty optymalizacji energetycznej na liniach produkcyjnych, zwiększenia efektywności energetycznej budynków firmowych, zmiany w modelu produkcyjnym w duchu gospodarki obiegu zamkniętego. Niezbędne okażą się również inwestycje w odnawialne źródła energii oraz technologie pozyskiwania i korzystania z surowców w sposób nieszkodzący środowisku. Gospodarka w obiegu zamkniętym (*circular economy*) polega na dążeniu do maksymalnego zmniejszenia zużycia surowców, wydłużenia się cyklu życia produktu, a co za tym idzie – redukcji wytwarzanych odpadów, a także emisji i strat energii.

Z pomocą w osiągnięciu tych celów przychodzi cyfryzacja przedsiębiorstw. Wykorzystanie

technologii cyfrowych, w tym np. precyzyjnego modelowania, pozwoli skuteczniej dostosować usługi dostarczane do klientów. Nic dziwnego, że strategia transformacji cyfrowej UE wdrażana jest równoległe z Europejskim Zielonym Ładem, a cały proces nazywany jest często nowym cyfrowym zielonym ładem.

Pieniądże na klimat

Realizację tych zadań wesprze budżet Unii Europejskiej. Na lata 2021-2027 jego wysokość ustalono na 1074,3 mld euro (w cenach z 2018 r.). Wraz z unijnym instrumentem odbudowy Next Generation EU o wartości 750 mld euro

Unia zgromadzi na najbliższe lata 1,8 bln euro. Zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z grudnia 2020 r., co najmniej 30% łącznych wydatków z budżetu UE ma być przeznaczonych na projekty klimatyczne, a 37% środków Next Generation EU (zgodnie z Krajowym Planem Odbudowy) powinno zostać przeznaczonych na wspieranie transformacji ekologicznej. W Polsce w obecnej perspektywie (2021-2027) projekty przedsiębiorców wpisujące się w Europejski Zielony Ład finansowane będą w ramach nowego programu Fundusze Europejskie na Nowoczesną Gospodarkę, za którego realizację będzie odpowiadać m.in. PARP, a także innych programów krajowych oraz regionalnych.

PRZEDSIĘBIORCZE — KOBIECY —

Spółka Recello chce skuteczniej zapobiegać stratom drożającego surowca służącego do wyrobów higienicznych.

Firma Reno zamierza wykorzystywać drewno odpadowe do produkcji gustownych klamek. Przedsiębiorczynie zarządzające tymi firmami pozyskały „zielone granty” z Funduszy Norweskich.

O projektach, które w sposób szczególny przyczyniają się do ochrony środowiska i lepszego gospodarowania zasobami, rozmawiano w Dniu Kobiet podczas spotkania

zorganizowanego z inicjatywy Ambasady Norwegii w Warszawie. Panel dyskusyjny pod hasłem „Zielone innowacje i przedsiębiorcze kobiety” przyciągnął przedsiębiorczynie, które

skutecznie sięgnęły po małe granty z programu „Rozwój przedsiębiorczości i innowacje”. Anniken Kleven-Gasser, radca ds. Funduszy Norweskich Ambasady Norwegii, zwróciła uwagę, że zielona transformacja gospodarek to konieczność, a obecna sytuacja geopolityczna pokazuje, że nie można z tym czekać i należy realizować ją już dziś.

Zielone granty dla damskich biznesów

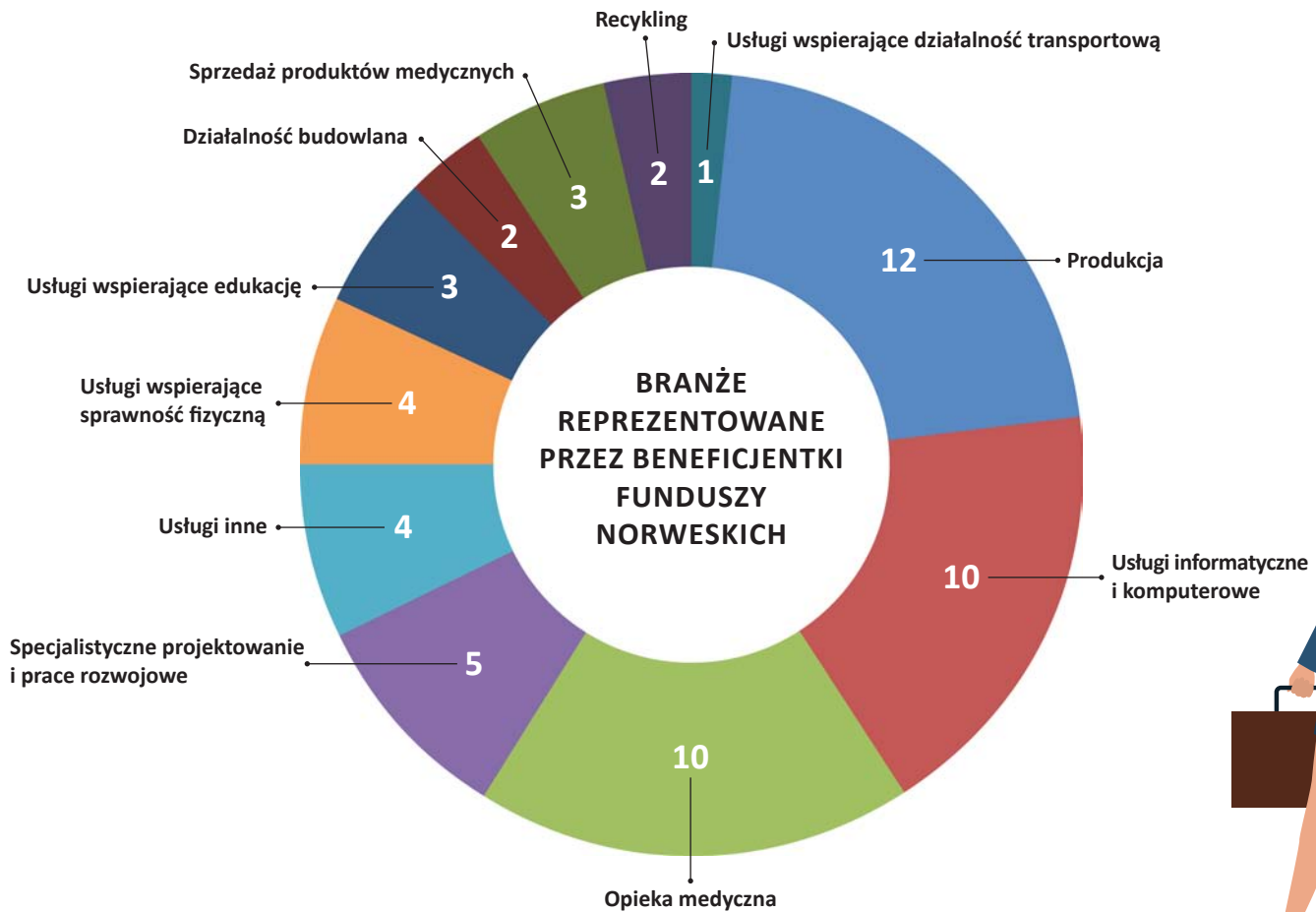
Granty przyznawane były z programu „Rozwój przedsiębiorczości i innowacje” wspieranego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021. PARP pełni funkcję krajowego operatora odpowiedzialnego za zarządzanie programem. Polska jest jedynym krajem współpracującym z Norwegią i krajami EOG, w którym stworzono specjalny schemat małych

grantów dla przedsiębiorczych kobiet. Mogły się o nie ubiegać firmy, w których kobiety są właścicielami lub osobami zarządzającymi.

Projekty musiały dotyczyć jednego z trzech obszarów tematycznych, tj.: technologie przyjazne środowisku, innowacje w obszarze wód morskich i śródlądowych oraz technologie poprawiające jakość życia. Najwięcej spośród pozytywnie ocenionych projektów, bo aż 38, mieściło się w tym ostatnim temacie.

Spośród 392 złożonych projektów 351 zakwalifikowano do oceny merytorycznej. Ostatecznie rekomendację do dofinansowania otrzymało 56 projektów. Zgłoszone do konkursu przedsięwzięcia musiały się przyczyniać do wzrostu wiedzy, umiejętności lub kompetencji niezbędnych do utrzymania

i rozwoju działalności gospodarczej. Dodatkowo doceniane było partnerstwo – 24 beneficjentki (43%) pozyskały do realizacji swych przedsięwzięć partnerów w Norwegii. Spośród wszystkich zgłoszonych do konkursu wniosków aż 84 dotyczyły projektów partnerskich – to najwyższy wskaźnik w całym programie.

Odpady zawrócone do produkcji

Wśród beneficjentów programu znalazła się firma Recello z Kisielic w województwie warmińsko-mazurskim. Jej działalność koncentruje się na zapobieganiu powstawania odpadów i odzysku surowców dla przemysłu włókienniczego.

– Pojawiliśmy się na rynku artykułów higienicznych. Kiedy przyszła pandemia, ten rynek okazał się rosnąć, bo wszyscy zaczęli bardzo dbać o higienę. Odzyskujemy

nieperfekcyjne partie włóknin i taśm. Tworzymy z nich włókno pierwotne i oddajemy producentom wyrobów higienicznych, żeby mogli z tego wyprodukować nową taśmę lub nową włókninę – wyjaśniała Agnieszka Girzejowska, prezes i główny udziałowiec Recello, która wzięła udział w dyskusji. – Wyrzucanie tych nieperfekcyjnych partii byłoby ogromnym marnotrawstwem. Nasza firma po prostu zapobiega stratom surowców, które bardzo drożęją – dodawała Girzejowska.

Na realizację projektu „Recello 2.0. Odzyskiwanie włókien surowców tekstylnych za pomocą technik rozwłókania z wykorzystaniem OZE” firma pozyskała grant w wysokości ponad 700 tys. zł. W ramach przedsięwzięcia wybudowano już instalację fotowoltaiczną, która zasili w zieloną energią nową linię rozwłókniającą, przyczyniając się do zmniejszenia emisji CO₂.

Przeprowadzono także pierwsze próby rozwłóknienia u różnych producentów maszyn, ich wyniki poddawane są analizie w laboratorium Instytutu Materiałoznawstwa Tekstyliów i Kompozytów Polimerowych Politechniki Łódzkiej, który wspólnie pracuje nad wdrożeniem innowacji.

Warszawska firma Reno jest z kolei producentem drzwi i systemów przesuwnych. Dzięki grantowi dla przedsiębiorczych kobiet będzie mogła wykorzystać drewno, które dotychczas było produkcyjnym odpadem. Z resztek powstaną designerskie klamki

stworzone we współpracy z norweskim partnerem firmy w tym projekcie. – Zaczynaliśmy start-upowo, w garażu. Ja byłam w szóstym miesiącu ciąży, więc od samego początku było dla nas oczywiste, że to, co robimy, musi być ekologiczne. Nigdy nie myśleliśmy o tym, że ekologia się opłaca. Zaczęliśmy jednak obserwować drewno, które jest takie piękne, które tak kochamy, a które nagle zaczyna być odpadem. Pomyśleliśmy, że przed nami jest wielka szansa, by z tego odpadu stworzyć coś, co klient doceni – tłumaczyła uczestnicząca w panelu dyskusyjnym Agnieszka Awakowicz-Komnata, wiceprezes zarządu firmy Reno.

Fundusze Norweskie za półmetkiem

Zainteresowanie wsparciem z programu „Rozwój przedsiębiorczości i innowacje” jest rekordowe. – Dla polskich małych i średnich przedsiębiorstw Fundusze Norweskie są kolejną – obok środków europejskich czy krajowych – możliwością, żeby się rozwijać, więc przedsiębiorcy są nimi żywo zainteresowani – mówi Mikołaj Różycki, zastępca prezesa PARP. Na tle programów unijnych Fundusze Norweskie wyróżniają się wyspecjalizowanymi ścieżkami tematycznymi.

Konkurs dla przedsiębiorców został ogłoszony po raz pierwszy w 2019 r., z terminem składania wniosków do maja 2020 r. Już w tamtym czasie zainteresowanie było znacznie większe, niż oczekiwano – złożone wnioski opiewały na kwotę ponad trzykrotnie większą niż dostępny budżet. Podjęto zatem decyzję o zwiększeniu alokacji, dzięki czemu duża liczba innowacyjnych i ekologicznych rozwiązań mogła otrzymać granty dla swoich projektów. – Dotychczas przyznaliśmy dofinansowanie ponad 180 projektom na kwotę prawie 95 mln euro. Minęliśmy półmetek, bo

ponad 60% z tych projektów już ma podpisane umowy i jest realizowanych – mówi Monika Karwat-Bury, ekspertka w Departamencie Wdrożeń Innowacji w Przedsiębiorstwach w PARP. – Po rozliczeniu części z nich powstały oszczędności, dzięki czemu mogliśmy uruchomić kolejny konkurs – dodaje.

Nabór w tym dodatkowym konkursie „Innowacje w obszarze wód śródlądowych lub morskich – Blue Growth” w ramach programu „Rozwój przedsiębiorczości i innowacje” zakończył się 7 kwietnia tego roku. Wpłynęło 136 wniosków o udzielenie wsparcia na łączną kwotę wielokrotnie przekraczającą dostępny budżet (9,35 mln euro).

Dofinansowanie można pozyskać na projekty dotyczące zrównoważonego rozwoju obszarów wodnych, ekologii i turystyki.

Zobacz relację ze spotkania polsko-norweskiego Komitetu Współpracy: <https://www.youtube.com/watch?v=HqXZ7u0mZBw>

KIERUNEK: CYBERBEZPIECZEŃSTWO

Gdy dwa lata temu w konsekwencji rozwoju pandemii koronawirusa wiele firm i instytucji przeszło w tryb pracy z wykorzystaniem technologii cyfrowych, zaczęła rosnąć także cyberprzestępczość. Szacuje się, że średnio nawet co 11 sekund może dochodzić do cyberataku. Jak przewiduje Cybersecurity Ventures, globalne koszty cyberprzestępczości będą rosły o 15% rocznie w ciągu najbliższych pięciu lat, osiągając do 2025 r. 10,5 bln dolarów rocznie.

Ponad połowa wszystkich cyberataków jest skierowana na małe i średnie firmy, a 60% z nich kończy działalność w ciągu 6 miesięcy od momentu naruszenia bezpieczeństwa ich danych lub cyfrowego włamania. Wirtualne ataki oznaczają realne straty. Tylko w 2021 r. wartość wykradzionych danych personalnych przekroczyła 4,24 mln dolarów (źródło: Cost of a Data Breach Report 2021).

Świadomi zagrożenia

Polskie przedsiębiorstwa są świadome tego zagrożenia. – Badania pokazują, że okres pandemii i związana z nią konieczność przeniesienia części działalności do sieci skłoniły wiele firm do zwrócenia uwagi na kwestie cyberbezpieczeństwa. Inwestuje w nie coraz więcej firm z sektora MŚP. Stosują środki bezpieczeństwa ICT, przyjmują strategię bezpieczeństwa teleinformatycznego i zwracają uwagę na poziom wykszolenia

kadry – zwraca uwagę Robert Muchacki, zastępca dyrektora PARP ds. Bezpieczeństwa Informatycznego. Przygotowany przez PARP „Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce” wskazuje, że w 2020 r. odsetek przedsiębiorstw stosujących środki bezpieczeństwa ICT wyniósł 95%. Wybuch wojny w Ukrainie i obecna sytuacja na Wschodzie dodatkowo uzmysłowiły nam, jak ważne jest cyberbezpieczeństwo. Odpowiedzią Unii Europejskiej na rozwój tej gałęzi przestępczości jest dostosowywanie prawa. Opracowany *Cybersecurity Act* ma podnosić poziom bezpieczeństwa IT w krajach UE.

Na co w tym obszarze powinny postawić firmy?

1. Podniesienie wiedzy pracowników

W podnoszeniu kwalifikacji pracowników pomocne są m.in. materiały edukacyjne na platformach wideo czy certyfikowane

szkolenia przygotowywane przez profesjonalnych organizatorów. Swoją ofertę dla przedsiębiorców ma także PARP. W ramach Akademii PARP proponujemy pięciogodzinny kurs online prowadzony przez eksperta w dziedzinie cyberbezpieczeństwa. Interesujące szkolenia w tej dziedzinie można też znaleźć w prowadzonej przez PARP Bazie Usług Rozwojowych.

2. Rozwój dobrych praktyk

Wśród nich warto wskazać regularne szkolenia personelu, wprowadzenie wewnętrznych procedur reagowania na potencjalne zagrożenia, jak i współpracę pomiędzy firmami. Skutecznym narzędziem walki z atakami cybernetycznymi jest stosowanie wspólnych zespołów typu SOC (ang. *Security Operations Center* – Centra Operacji Bezpieczeństwa).

3. Doświadczony personel

Na rynku brakuje specjalistów od cyberprzestępczości. Tymczasem szacuje się, że potrzebnych jest 3,5 mln pracowników z takimi kompetencjami. Popularnym rozwiązaniem w tym obszarze są usługi B2B. Przedsiębiorstwo specjalizujące się w świadczeniu usług związanych z bezpieczeństwem informatycznym oferuje je innym firmom.

Polskie rozwiązania

– Z satysfakcją obserwujemy, że w dziedzinie bezpieczeństwa ICT działa coraz więcej polskich firm proponujących innowacyjne rozwiązania. Dzięki wsparciu z funduszy europejskich mogą one rozwijać swoje technologie i nawiązywać współpracę z ważnymi partnerami. Dla polskiej gospodarki rozwój tych firm, ich rosnąca

pozycja na rynku, to bardzo dobra wiadomość – podkreśla Dariusz Budrowski, prezes PARP.

Wiele z tych firm rozwinęło się dzięki dotacjom przyznawanym przez PARP i pochodzącym z Funduszy Europejskich. Tak jak firma ICsec, która oferuje rozwiązania z zakresu cyberbezpieczeństwa infrastruktury przemysłowej, m.in. w tak strategicznych sektorach, jak elektroenergetyka, gazownictwo czy wodociągi, zabezpieczenie linii produkcyjnych i technologicznych, węzłów transportowych czy centrów danych. Rozwiązania oferowane przez ICsec pozwalają chronić zakłady produkcyjne przed cyberatakami – zapewnić ciągłość ich działania, ochronę know-how czy zasobów.

Z kolei spółka Specfile Project proponuje rozwiązania w dziedzinie szyfrowania dokumentów i danych. Coraz bardziej jesteśmy bowiem świadomi, czym grozi utrata know-how. W swojej ofercie Specfile Project ma także usługę e-listu poleconego oraz Sygnanet – jedyny polski szyfrowany system do przyjmowania zgłoszeń dla sygnalistów o nieprawidłowościach lub naruszeniach prawa.

Jeszcze jednym przykładem jest działalność firmy Sagenso, która opracowała narzędzia dla kadry zarządzającej. Służą one do automatyzacji procesu zarządzania bezpieczeństwem i nie wymagają specjalistycznej wiedzy.

ELEWACJE Z KLASĄ

W Kamieniu koło Rzeszowa od ośmiu lat powstają hale i wiaty wielkopowierzchniowe. W ubiegłym roku firma Kobex poszerzyła swoją ofertę o panele elewacyjne – atrakcyjne wizualnie, funkcjonalne i solidniej mocowane od dotychczas powszechnie stosowanych.

26 lat istnienia zajmującego się produkcją prefabrykatów i budową stalowych konstrukcji przedsiębiorstwa to czas ciągłego rozwoju i poszerzania oferty dla klientów. Przełomem było wejście w segment budowy hal i wiat 11 lat temu. Są to obiekty duże, o powierzchni powyżej 500 m² – głównie hale produkcyjne, ale też biurowe, rolnicze, warsztaty, fabryki, magazyny, a nawet hangary lotnicze. Od tego czasu podkarpacka firma wybudowała ok. 2500 obiektów w całej Polsce, a także za granicą, głównie w Niemczech, i w pełni zasłużyła na miano najszybciej rozwijającego się w tej branży polskiego przedsiębiorstwa.

Kompleksowa oferta

Wymagania zamawiających rosną, a firma chce w coraz bardziej kompleksowy sposób obsługiwać swoich klientów. Rozpoczęcie produkcji paneli elewacyjnych jest zarówno

odповідzią na rosnące oczekiwania klientów, jak i realizacją ambitnych planów właściciela oraz pracowników Kobex sp. z o.o., związanych z podniesieniem konkurencyjności firmy na bardzo wymagającym rynku.

Bo czasy, gdy liczyła się wyłącznie cena, minęły. Ci, którzy zamawiają projekty hal i ich budowę, chcą również efektu wizualnego. Przecież elewacja to jednocześnie wizytówka przedsiębiorstwa. – Celem był rozwój firmy, poszerzenie gamy produktów i wyjście na nowe rynki, a także popularyzacja marki. Budując tak dużo w Polsce, staramy się coraz bardziej kompleksowo obsługiwać naszych klientów – mówi Rafał Wąsik, dyrektor operacyjny Kobex. – Z zamiarem poszerzenia oferty o panele elewacyjne nosiliśmy się już od jakiegoś czasu, ale bez dofinansowania byłoby nam na pewno znacznie trudniej zrealizować inwestycję wartą 6 mln zł – dodaje.

Dizajnerskie panele

Dotychczas stalowe konstrukcje stawiane przez Kobex były obudowywane płytami warstwowymi lub blachą. Takie elewacje zapewniają izolację termiczną, ale nie prezentują się zbyt okazale. Chodziło więc o to, by – zachowując zalety dotychczas stosowanych rozwiązań – podnieść estetykę elewacji. By wyglądała nowocześnie. W ramach projektu „Wprowadzenie na rynek innowacji przez Firmę Produkcyjno-Usługowo-Handlową Kobex Stanisław Rembisz” zakupiono centrum gnące CNC oraz automatyczną linię do cięcia i wykrawania z kręgu blach o szerokości do 1500 mm wraz z oprogramowaniem. Równie ważną inwestycją było zakupienie usługi zaprojektowania nowoczesnej linii wzorniczej paneli pod nazwą Kobex Design Panel. W wyniku realizacji projektu powstał oryginalny system kasetonów – do stosowania zarówno na nowo projektowanych halach, jak i na starych, przeznaczonych do renowacji, także tych, które nie były projektowane przez Kobex.

– Obecnie jesteśmy na etapie wdrażania produktu, zatrudniamy handlowca, projektanta i architekta. Skupiliśmy się na mocniejszym marketingu. To dopiero początek sprzedaży. Panele oferujemy klientom, którzy kupują od nas hale, staramy się zainteresować ich nowym produktem. Panele stosowane są głównie na budynkach biurowych i socjalnych, posiadają nowoczesny design – mówi Rafał Wąsik.

Pomysły i projekty

Zakup nowoczesnych urządzeń i oprogramowania pozwolił doścignąć największych graczy na rynku. Inwestycja we wzornictwo i technologię umożliwiła z kolei wprowadzenie do oferty funkcjonalnego i atrakcyjnego wizualnie produktu. W panelach z Kobeksu zastosowano oryginalny system mocowania, który sprawia, że są one stabilniejsze na elewacji, a ich oderwanie w wyniku silnego wiatru jest znacznie mniej prawdopodobne. – Nasze zamki (łączenia pomiędzy poszczególnymi elementami) na panelach różnią się od powszechnie stosowanych, które są dość proste – jeden panel nakłada się na drugi. Nasze w jakimś sensie zatrzaskują się, co sprawia, że taka konstrukcja jest bardziej odporna na wiatr. Im mocniej wszystko się trzyma ściany i siebie nawzajem, tym lepiej dla bezpieczeństwa takiej elewacji – wyjaśnia Rafał Wąsik.

Dzięki realizacji projektu Kobex wszedł na wyższy szczebel rozwoju, ale już realizuje kolejne pomysły. – Budując tak dużo w Polsce, staramy się coraz bardziej kompleksowo obsługiwać naszych klientów. Zajmujemy się montażem, więc panele elewacyjne to nasz kolejny naturalny etap rozwoju. Ostatnio rozpoczęliśmy też produkcję świetlików dachowych. Mamy masę pomysłów, w tej chwili realizujemy kolejny projekt z PARP – tłumaczy Rafał Wąsik.

OKNA

ZATRZYMUJĄCE HAŁAS

W szklanych ścianach biurowców, centrów handlowych, obiektów kulturalnych czy sportowych naszą uwagę przykuwają zwykle nowatorskie rozwiązania konstrukcyjne i design. Tymczasem producenci – jak Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Mariola – stale doskonalą parametry techniczne okien. Wszystko z myślą o wyższym komforcie mieszkań czy miejsc pracy.

Założona w Łomży spółka Mariola od 30 lat produkuje stolarkę okienną. Ze względu na lokalizację zakładu najwięcej zamówień ma w województwach: mazowieckim, podlaskim, łódzkim i warmińsko-mazurskim. Część produktów eksportuje do krajów europejskich, m.in. Niemiec, Włoch, Szwecji, Norwegii czy Wielkiej Brytanii. Wśród inwestycji mieszkaniowych, w których zostały wykorzystane okna Marioli, są np. osiedla

Żoli Żoli, Atal, Bakalarska, Eden czy Nowy Raków w Warszawie. Spośród inwestycji komercyjnych warto zwrócić uwagę na takie obiekty z portfolio firmy, jak Browary Warszawskie, Mediateka w Grodzisku Mazowieckim czy Monopolis Office i ZOO Orientarium w Łodzi. Okna wyprodukowane przez spółkę zostaną zamontowane w budowanej Klinice Budzik dla Dorosłych w Warszawie.

Sposób na hałas i stabilną temperaturę

– Obsługujemy dużych generalnych wykonawców oraz inwestorów i deweloperów. Część lokalizacji znajduje się m.in. w centrach miast, przy lotniskach czy autostradach – czyli w miejscach dość trudnych i wymagających ze względu na wysoką akustykę. W trakcie poszukiwania rozwiązań pozwalających obniżyć poziom hałasu za sprawą modyfikacji konstrukcji okna zrodził się pomysł na wprowadzenie nakładki aluminiowej na profil PCV z wypełnieniem termiczno-akustycznym – mówi Jerzy Wierzbowski, współwłaściciel Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Usługowego Mariola.

Tak narodził się projekt „Wdrożenie innowacji przez firmę PPHU Mariola sp. z o.o. okna z okładziną zewnętrzną”. Na jego realizację spółka pozyskała dofinansowanie w ramach poddziałania 1.3.1 „Wdrażanie innowacji przez MŚP” w Programie Operacyjnym Polska Wschodnia. Wartość projektu wynosiła 14,9 mln zł, w tym dofinansowanie z UE sięgnęło 6,7 mln zł.

Cicho, ciszej...

Chociaż spółka Mariola posiada własny dział B+R, podczas realizacji projektu współpracowała z Instytutem Innowacji i Technologii na Politechnice Białostockiej. W toku trwających ponad dwa lata prac badawczo-rozwojowych udało się opracować nowy typ okna – znajduje się w nim nakładka aluminiowa i okładzina izolacyjna, które zostały umieszczone na zewnątrz ramy i skrzydła okna. Wdrożenie tego rozwiązania pozwoliło podnieść parametry tłumienia hałasu o 9%, a izolacji termicznej o 7,5%, co oznacza także oszczędność energii.

Za sprawą wysokiej innowacyjności konstrukcji okna firma Mariola złożyła wniosek patentowy, który został przyznany wynalazkowi „Okno z okładziną zewnętrzną”.

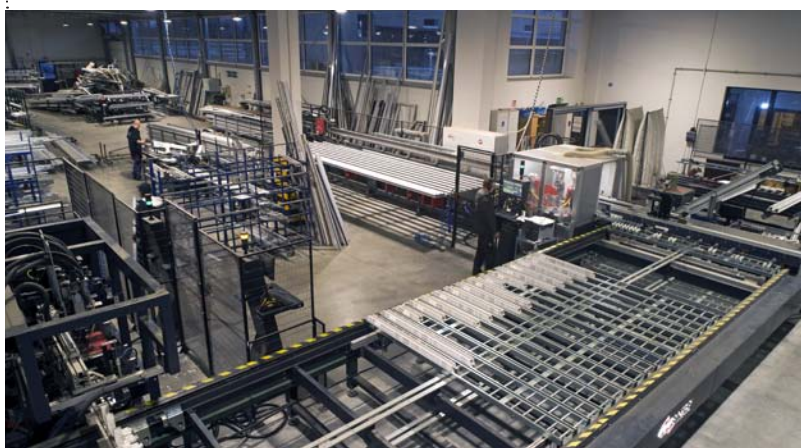
Nowy park maszynowy

Produkcja nowego typu okna wiązała się z koniecznością zbudowania hali produkcyjnej. – Poza tym zakupiliśmy w pełni zautomatyzowaną linię do produkcji stolarki PCV, która składa się z centrum obróbczego, jak również zgrzewarki bezwyżywkowej na tak zwane mikro-zaczepty. Kolejne nowe centrum obróbcze, umożliwiające wytwarzanie nakładek z aluminium, wzbogaciło dział aluminium. Wprowadziliśmy także system zarządzania produkcją bezpośrednio z biura technologów, które zostało uzupełnione o nowe oprogramowania oraz system i sprzęt komputerowy – wylicza Mariola Wierzbowska, prezes zarządu Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Usługowego Mariola sp. z o.o.

Reakcja rynku

Innowacyjny model okna firma wprowadziła na rynek w czerwcu 2021 r. – Zamówień przybywa zarówno od inwestorów w budownictwie mieszkaniowym, jak i instytucjonalnym. Z nowym produktem wchodzimy również na rynki zagraniczne, m.in. do Niemiec, Włoch, Belgii oraz Szwecji. W lipcu wystawiamy się na targach stolarki okiennej PCV i Aluminium w Norymberdze – dodaje Jerzy Wierzbowski.

Obecnie firma Mariola prowadzi, ponownie we współpracy z naukowcami z Politechniki Białostockiej, kolejne prace B+R. Skupiono się w nich – z jednej strony – na podniesieniu funkcjonalności okien PCV, z drugiej – na polepszeniu akustyki na fasadach i witrynach aluminiowych.

BONY NA CYFRYZACJĘ – PODSUMOWANIE

Ostatni nabór w ramach działania 6.2 „Wsparcie MŚP w obszarze cyfryzacji – Bony na cyfryzację” zakończył się w październiku 2021 r.

Liczba złożonych wniosków: 2366

Liczba projektów wybranych do
dofinansowania: 696

Łączna kwota dofinansowania: 149 386 741,21 zł

Cel

Transformacja cyfrowa gospodarki – wdrożenie przez MŚP technologii cyfrowych w związku z koniecznością dokonania zmian procesów, sposobu funkcjonowania przedsiębiorstw w warunkach epidemii chorób zakaźnych u ludzi, w szczególności pandemii COVID-19, lub wzmocnienia odporności na wypadek kolejnych podobnych kryzysów wywołanych stanem epidemii.

Na co można przeznaczyć dofinansowanie?

- obowiązkowo: zakup usług programistycznych lub zakup oprogramowania gotowego, w tym w formie licencji (z wyłączeniem standardowego oprogramowania biurowego czy księgowego) w celu opracowania bądź wprowadzenia rozwiązania cyfryzacyjnego
- fakultatywnie: zakup środków trwałych, w tym maszyn i urządzeń, sprzętu komputerowego lub związanego z przesyłem bądź magazynowaniem danych, środków niskocennych; zakup usług doradczych (w tym branżowych, technologicznych, biznesowych, prawnych), zakup usług szkoleniowych w celu wdrożenia rozwiązania cyfryzacyjnego.

Dla kogo: mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa

Wartość projektu: od 60 tys. do 300 tys. zł

Wartość dofinansowania: do 255 tys. zł

DOŚTĘPNE ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Do czerwca 2023 r. możesz złożyć wniosek o dofinansowanie w ramach działania „Zamówienia publiczne dostępne dla wszystkich – oferta dla przedsiębiorców”. Celem konkursu jest zwiększenie aktywności

przedsiębiorstw na rynku zamówień publicznych poprzez wzrost wiedzy i kompetencji przedsiębiorców z sektora MŚP.

Dofinansowanie można przeznaczyć na:

- szkolenia z zakresu ubiegania się o zamówienia publiczne w Polsce
- szkolenia połączone z warsztatami z zakresu przygotowania do wykorzystywania instrumentów e-zamówień
- szkolenia z prawnych aspektów prowadzenia działalności w związku z funkcjonowaniem na rynku zamówień publicznych
- doradztwo z zakresu ubiegania się o zamówienia publiczne w Polsce.

INTERNACJONALIZACJA MŚP

Od 5 maja do 29 czerwca mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwa działające na terenie Polski Wschodniej mogą składać wnioski w naborze „Internacjonalizacja MŚP”. Na realizację projektów związanych z wprowadzeniem na nowe rynki zagraniczne produktów lub usług PARP przeznacza 50 mln zł z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

Dofinansowanie maksymalnie do 900 tys. zł można przeznaczyć na:

- usługi doradcze związane z opracowaniem i przygotowaniem do wdrożenia nowego modelu biznesowego
- usługi związane z wdrożeniem nowego modelu biznesowego, m.in. koszty materiałów reklamowych, szkoleń, tłumaczeń, testów
- udział w międzynarodowych targach, wystawach lub misjach gospodarczych
- koszty nabycia środków trwałych (z wyłączeniem nieruchomości) bądź wartości niematerialnych i prawnych w związku z przygotowaniem do internacjonalizacji działalności.

SYSTEM WCZESNEGO OSTRZEGANIA (SWO)

Od 10 do 31 maja mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa, które znalazły się w okresowych trudnościach, mogą składać wnioski pozwalające uzyskać wsparcie szkoleniowe i doradcze. Dofinansowanie do 18 500 zł należy przeznaczyć na diagnozę przyczyn trudności, zakup dopasowanych do indywidualnych potrzeb szkoleń i usług doradczych, w tym mentoringowych.

Dofinansowanie otrzymają firmy, które doświadczyły:

- spadku sprzedaży towarów lub usług w okresie 6 miesięcy przed datą zgłoszenia

do projektu, z wyłączeniem sezonowych zmian wynikających bezpośrednio ze specyfiki branży (ogrodnictwo, budownictwo itp.)

- istotnych zmian kadrowych mających wpływ na prowadzoną działalność gospodarczą (np. odpływ kluczowego personelu) w okresie co najmniej 2 ostatnich miesięcy przed dniem zgłoszenia do projektu
- niezależnych od przedsiębiorcy i prowadzonej działalności istotnych zmian prawnych lub technologicznych w branży (takich jak np. cyfryzacja przemysłu), wymuszających konieczność zmian w organizacji firmy lub jej przebranżowienia.

NOWY START

Jeżeli w ciągu 24 miesięcy zaprzestałeś prowadzenia działalności gospodarczej, a następnie w ciągu ostatnich 6 miesięcy ponownie wystartowałeś w biznesie, skorzystaj ze wsparcia z projektu Nowy Start.

Będziesz mógł dokonać analizy przyczyn niepowodzenia w poprzednio prowadzonej działalności gospodarczej, zidentyfikujesz luki kompetencyjne i będziesz mógł lepiej zaplanować rozwój nowej firmy. Więcej informacji na temat przystąpienia do projektu, oferowanego wsparcia, zakresu tematycznego szkoleń i doradztwa poszkoleniowego znajdziesz na [stronie projektu](#).

GRANTY NA EUROGRANTY

Do 11 sierpnia mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa mogą składać wnioski w konkursie, którego celem jest wsparcie finansowe pozwalające pokryć wydatki związane z przygotowaniem projektu do realizacji w ramach jednego z programów UE, tj. Kreatywna Europa, LIFE, Horyzont Europa i Single Market Programme.

Na co można przeznaczyć dofinansowanie?

- usługa doradcza
- opracowanie studium wykonalności
- organizacja spotkań, w tym koszty poszukiwania partnerów projektu oraz koszty podróży służbowych
- przygotowanie wniosku/aplikacji o Eurogrant oraz koszty związane z prezentacją wniosku/aplikacji o Eurogrant przed komisją oceny projektów
- tłumaczenie dokumentacji aplikacyjnej przedkładanej organizatorowi konkursu.